

Beretning 2021

INDLEDNING

Det er kun et halvt år siden, jeg sidst aflagde beretning, fordi coronasituationen gjorde, at vi måtte flytte generalforsamlingen 2020 et halvt år. Jeg forsøgte dengang at begrænse beretningen til arbejdet i 2020, men kunne ikke helt undgå at berøre forhold, der vedrørte første halvdel af 2021.

Denne beretning rækker altså tilbage til december 20, dvs. ganske som det bør være under normale forhold, og den kan derfor komme ind på forhold, som måske også blev nævnt i maj.

Både i den tilbageskuende og den fremadrettede del af beretningen, vil byudvikling, bevaring og det grønne være centrale emner. Måden, det daglige arbejde forløber på, vil også blive berørt. Vi begynder med at se på det forgangne år.

CENTRALE EMNER OG SAGER I ÅRETS LØB

Byudvikling

Med hensyn til byudvikling har vi i bestyrelsen især været optaget af to sager: Opførelsen af en Rema1000 ved Jyllandsgade i Hirtshals og opførelsen af et højhus i 10 etager på Bispetorv i Hjørring.

Rema1000 i Hirtshals planlægges opført ved Jyllandsgade mellem Svinget og Vanggårdsgade og bliver blandt andet nabo til Hirtshals Museum. Projektet er placeret i kulturmiljøet med titlen ”Byplan for Hirtshals By og Havn” og vil koste den bevaringsværdige bygning Svinget 9 livet. Det er det hus, hvor politistationen tidligere lå.

Lokalplanen er netop i høring og bliver behandlet på bestyrelsens næste møde. Foreningen har dog i forbindelse med en forhøring kritiseret placeringen, fordi hele husrækken fra Svinget til Vanggårdsgade vil blive revet ned til fordel for en parkeringsplads til forretningen, hvilket vi mener vil svække oplevelsen af de stringente gadeforløb, der er et centralt element i kulturmiljøet, som netop handler om Steen Eiler Rasmussens stort anlagte byplan for Hirtshals.

Vi har også kritiseret, at man tilsyneladende uden særlige anfægtelser er parat til fjerne den tidligere politistation, som er udpeget som bevaringsværdig. Den er tegnet af vores fine lokale arkitekt Jens Jakobsen og samtidig med byplanen.

Selv om vores indsigelse i forhøringen ikke har gjort indtryk, vil det kommende høringssvar nok have de samme grundtakter.

Højhuset på Bispetorv har vi for nylig gjort indsigelse imod for anden gang. Vi finder det helt forkert, at man vil bygge så højt klos op ad jernbanen og Bispensgadebroen, når man på forhånd ved, at der skal etableres forebyggende foranstaltninger i

forhold til støj og vibrationer og vist også skorstensudledninger. Havde man undladt højhuset, havde en ny lokalplan ikke været nødvendig, idet den eksisterende lokalplan planlægger med op til tre etager ovenpå bygningsfløjene langs Bispensgade og op til fem etager på bygningsfløjen langs banen.

Lokalplanforslaget omhandler kun Fætter BR-delen af fløjen mod Bispensgade, så der vil nu for den øvrige del af bygningerne kunne komme indtil flere projektforslag, der får et anderledes udtryk. Vi ser ikke, at projektet tilfører området mere kvalitet og miljø, end der kunne tilvejebringes med den gældende lokalplan.

Lokalplanforslaget har været i høring, hvor vi gjorde opmærksom på disse synspunkter.

Bevaring

Byfornyelse i Løkken var på tapetet omkring sidste årsskifte. Kommunen havde fået nogle puljemidler, som husejere i Løkken kunne søge til renoveringer, der bidrog til, at huset fik et mere oprindeligt udtryk. De huse, der kunne komme i betragtning, skulle ligge i områder, der er omfattet af den bevarende lokalplan for Løkken, eller have en placering, så de lå eksponeret i bybilledet.

FBL var involveret på to plan. For det første blev vi af sagsbehandlerne bedt om at give en eksterne vurdering og beskrivelse af en lille håndfuld af de huse, de fandt relevant evt. at imødekomme. For det andet blev vi bedt om at udtale os om en stor håndfuld af de konkrete byggeansøgninger, der indløb. Sagerne drejede sig bl.a. om fornyelse af kvist i en mere autentisk udformning, udskiftning af vinduer med en mere oprindelig opsprosnings, retablering af oprindelige vindueshuller og udskiftning af eternittag med vingetegl eller tagpap. Projektet blev omtalt i et af årets nyhedsbreve.

Et fint byfornyelsesprojekt, der følger den udvikling, vi de seneste 5-10 år har set i Løkken.

Nørregade 14 i Hjørring bør også nævnes. Bygningen, som også kaldes Høyrups gård, ligger med forhusfacaden ud mod Torvet. Facaden er netop frisket op, og vinduerne er blevet skiftet. Det har været en særlig udfordring at erstatte vinduerne i stueetagen med moderne vinduer, der bevarer det udtryk, de rundbuede smedjersvinduer havde; men det lå heldigvis ejer på sinde. Vi har haft direkte samtaler med hende, og hun fandt et sted, hvor hun kunne få specialproduceret moderne vinduer med præcis samme opsprosnings som de eksisterende, men med aluminiumsprofiler i stedet for smedjern. Resultatet er fint, og udskiftningen registreres først, når man ved det og ser godt efter. Vi sætter pris på en sådan indstilling til bygningsbevaring.

Hack Kampmann er jo en landskendt og estimeret arkitekt med en pæn portefølje af bygninger her i kommunen. Tidligt på året henvendte en kvinde, der er opvokset her i Hjørring, men nu bosiddende i København, sig til kommunen med en idé om at markere de mange fine huse, hun mente var i Hjørring, med et lille skilt med opførelsesår og arkitekt: Hun ville gerne begynde med Hack Kampmanns bygninger og eventuelt sidenhen gå videre med andre.

Initiativtageren hedder Charlotte Helsted, og hun blev bedt om også at kontakte museet og FBL. Dette initiativ har givet os anledning til at grave lidt dybere i Kampmanns arbejder her i byen. Vi kendte jo godt til Amtmandsboligen og den ældste del af sygehuset på Bispensgade, og vi vidste om teknisk skole i bunden af Dronningensgade, dommerkontoret eller sparekassen lige overfor og toldbygningen på den anden side af Vestbanegade. Nu har vi imidlertid også fået vished for, at Kampmann tegnede posthuset og Jernbanegade 5, og der er indikationer på, at han kan have tegnet politimesterboligen, der nu er revet ned, men lå, hvor Postparkeringen i dag er. Derudover er der toldbygningen i Sindal og Røvvovrehus i Lønstrup, som begge er gammelkendte.

Projektet styres af Charlotte Helsted, og vi bakker op. Vi tror, at det munder ud i noget konkret inden næste generalforsamling.

Det grønne

Ærestræer har fyldt en del det seneste par år. Vi har nu fundet frem til de træer, der blev plantet i årene 1976-1994, og vi genoptog traditionen med plantning for et år siden. Vi er nu i gang med at få træerne markeret. I første omgang skal de to nye træer markeres med en plade skruet på en flise lagt ved træets rod eller tæt på. Det arbejde er meget langt. Næste skridt bliver at skaffe penge, så de gamle træer også kan blive markeret,

I foråret blev der en del diskussion om *Christiansgave*, da kommunen på grund af besparelser ville nedlægge blomsterbedene i parkens nordlige ende. Ingen i FBL's bestyrelse var begejstrede for temahaverne, som de formelt hedder. Vi fandt, at de ligger lidt som et fremmedelement i parken; men sagen var lidt delikat for foreningen, da kommunen i 90'erne havde hyret en af landets fremmeste landskabsarkitekter, Torben Schønherr, til at lave en plan for at få geninddraget den nordligste ende af parken. Initiativer af den slags ser vi principielt gerne; men i denne konkrete sag brød vi os ikke synderligt om resultatet. Esther Mortensen og Jørgen Stubgaard fra foreningens såkaldte Trægruppe, så anderledes på tingene og ville som privatpersoner gennem et læserbrev kæmpe for Schønherrs værk. På den baggrund kunne det synes mærkeligt, at FBL forholdt sig passiv; men vi ønskede ikke at formulere os skriftligt. Derfor tog vi telefonisk kontakt til formanden for TMU, Søren Smalbro, og forklarede, hvad vi tænkte om Schønherrs værk, samtidig med at vi præciserede, at vi betragtede *Christiansgave*, som den vigtigste bypark i kommunen og bestemt ikke var ligeglade med, hvordan kommunen eventuelt foretog indgreb i parken. Vi er ikke blevet orienteret om en afslutning på sagen; men det forlyder, at 12 privatpersoner har påtaget sig at passe bedene. Vi mener, at man ved skiltning bør orientere parkens gæster om Schønherrs plan med parken, da væsentlige elementer ikke umiddelbart kan erkendes, når man færdes i parken.

Og så et par ord om *Museumshaven*. Interne kilder i Landsforening har hvisket os i ørerne, at Museumshaven inden længe vil blive udpeget som en betydningsfuld have.

Det vil vi glæde os til og regner med, at vi sammen med museet i den anledning til sommer kan holde en havefest.

Relation til kommunen

I det daglige har foreningen et udmærket forhold til forvaltningen. Vi bliver respekteret, og bliver i en del sager bedt om at udtale os og i andre inviteret til samtaler – især vedr. bevaringsværdige huse. Det er en fornøjelse på den måde at være med til at sætte retning på en sag. Når der er tale om formelle høringer bliver rollen som oftest en anden, hvor vi forsøger at træde på bremsen og begrænse skaderne – ofte forgæves.

Vi hører også fra politikerne, at vores høringssvar har betydning i deres arbejde. En har udtrykt, at det er godt, at der er andre synspunkter end forvaltningens at træffe beslutning på baggrund af. En anden har fortalt, hvordan vores svar igen og igen kom op i en drøftelse på et gruppemøde. De synes, at vi udtrykker os sobert og sagligt. Så selv om der ikke er mange trofæer at hænge på vægge, som jeg plejer at sige, så er det dejligt at vide, at vores arbejde ikke er omsonst.

Medlemsarrangementer

Der har desværre ingen medlemsarrangementer været det forgangne år. Vi har arbejdet på et enkelt arrangement her i løbet af efteråret; men det lykkedes ikke at få aftalerne på plads.

ORGANISATIONEN

Landsforeningen

I sommer fandt en retssag sted vedrørende *plasticvinduer i Lønstrup*. Der var blevet sat plasticvinduer i et hus, hvilket lokalplanen ikke tillader. Kommunen forlangte forholdene lovliggjort. Ejer klagede til Natur- og Miljøklagenævnet, som afviste klagen og gav kommunen medhold. Ejer rejste så et civilt søgsmål, og retten gav ejer medhold og mente ikke, at kommunen tilstrækkelig grundigt havde begrundet afslaget.

Umiddelbart gav sagen rystelser på nationalt plan, fordi man mente, at de bevarende lokalplaner generelt var blevet undermineret, så vi blev af Landsforeningen bedt om at hjælpe ved at kontakte kommunen og samle noget materiale. Bekymringen har nu lagt sig en del, fordi udfaldet i høj grad skyldes, at kommunens argumenter ikke var grundige nok.

Ellers er den store sag i Landsforeningen et arbejde hen imod en *strukturændring*, som vi meget vel kan høre nærmere om og komme til at forholde os til ved næste generalforsamling. Arbejdet ligger foreløbigt kun i en forberedende gruppe, som imidlertid så småt er ved at involvere Landsforeningens bestyrelse.

Lokalforeningen

Lokalt har vi i bestyrelsen det seneste par år forsøgt at etablere nogle arbejdsgrupper, som blandt andet kan forberede sager og lave konkret arbejde. En enkelt gruppe er efterhånden veletableret; mens andre er ved at finde deres ben. I øjeblikket taler vi om følgende grupper: bevaringsgruppen, trægruppen, plangruppen og PR-gruppen.

Det er trægruppen, som er godt etableret og blandt andet omfatter foreningsmedlemmer, som ikke sidder i bestyrelsen. Det sætter vi stor pris på, og vi kunne godt tænke os at høre fra andre, der kunne tænke sig at yde en afgrænset indsats for foreningen. Det kunne handle om bevaringsværdige bygninger, værdifulde kulturmiljøer, træer og landskab, presseomtale, annoncering, medlemshvervning og fondsansøgninger. Der kunne sikkert nævnes mere. Så er der skjulte arbejdsreserver, så lad os høre. Så vil vi overveje, hvordan de kan komme i spil.

Den 1. november havde foreningen 74 medlemskaber. Sidste år var antallet af medlemskaber 80 og året før igen 75. Det er kedeligt, at vi efter en årrække med stille stigning i medlemstal nu ser en tilbagegang. Nogle bud på det kan være, at vores aktivitet omkring 50-årsjubilæet for præcis to år siden gav en stigning i medlemstallet, mens det har betydet nedgang, at coronaspøgelset har huseret stort set siden da og næsten nulstillet vores udadvendte aktivitet. Vi håber, at aktivitetsniveauet i det nye år kan blive mere normalt, og at vi bliver dygtigere til at høste de potentielle medlemskaber, der krydser vores vej.

FREMTIDEN

Byudvikling

Med hensyn til byudvikling ved vi ikke, hvad der måtte komme fra kommunen; men mon ikke vi skal forholde os til *Bilka*-byggeriet, hvor vi, fordi vi har behandlet en miljøscreening, ved, at planlægningsarbejdet er gået i gang.

Bevaring

I sommeren 2020 fremsendte vi et forslag til kommunen om at udpege et kulturmiljø med almennyttige boliger i området omkring Idræts Allé og Norgesvej her i Hjørring. Vi har aldrig modtaget et svar. Vi agter derfor at invitere os selv til møde i kommunen for at drøfte sagen. Ved den lejlighed vil vi også tale for, at udpegninger af bevaringsværdige bygninger meddeles direkte til ejerne, hvad vi ikke mener sker i øjeblikket.

Det grønne

Foreningens trægruppe har arbejdet med at kunne bevare træer gennem tinglysning. Kommunen har taget ideen op, og et konkret samarbejde er netop i denne uge

gået i gang. Så vi har en del forventninger til, at det arbejde i løbet af det næste halve år vil bære konkret frugt. Det giver også anledning til at overveje, hvordan vi på træhjemmesiden dokumenterer bevaringsværdige træer – såvel tinglyste som dem, der er udpeget i lokalplaner.

Medlemsarrangementer

Når vi næste år holder generalforsamling, har vi været forbi den næste ærestræplantning. Derfor skal vi i bestyrelsen i løbet af det næste halve års tid have fundet frem til, hvem modtageren skal være. Bestyrelsen har et par navne i tankerne; men vi modtager meget gerne forslag fra foreningens medlemmer.

Plantningen vil finde sted sidst i oktober; men vi har også nogle arrangementer i forårssæsonen på tegnebrættet. De er stadig kun på skitseniveau og risikerer derfor at fordufte; men det drejer sig om et foredrag med formanden for Arkitekturoprøret, en tur til Ebeltoft gerne i samarbejde med Museumsforeningen, og sammen med museet vil arrangere en markering af museumshavens udpegning som betydningsfuld have. Vi modtager imidlertid også meget gerne fra foreningens medlemmer forslag til arrangementer.

Organisatorisk

Det ville også være rigtig dejligt, hvis vi kunne finde overskud til at iværksætte en mere offensiv medlemskampagne. De evner, der er behov for i den sammenhæng, er ikke stærkt repræsenteret i bestyrelsen. Skulle der være medlemmer med lyst og kunnen i den retning, hører vi meget gerne fra dem.

AFSLUTNING

Foreningens medlemmer kan bidrage til foreningens arbejde på mange måder. Et medlem har fx valgt at støtte foreningens arbejde ved at betale dobbelt kontingent. En smuk tanke, som vi i bestyrelsen er rigtig glade for. Skulle den tanke inspirere andre, vil donationer altid gøre godt i den slunkne pengekasse; men vi har ikke noget system med skattefradrag.

Som nævnt tidligere har vi også tre aktive medlemmer, der er gået ind i trægruppen og arbejder med det grønne aspekt i foreningens virke. Hvis passager i beretningen hos nogen har vakt interesse og lyst til på tilsvarende måde at deltage i mere specifikke emner, hører vi som også antydnet tidligere i beretningen gerne fra jer. Og så er der selvfølgelig også mulighed for at være med til at passe foreningens hovedmotor ved at stille op til valg til bestyrelsen.

Endelig er der al den klogskab, der kommer til udtryk hjemme i lænestolen. Lad den ikke gå til spilde; skriv en mail, så bestyrelsen kan blive delagtiggjort.

Til slut vil jeg udtrykke et håb om, at vi om et år, når vi mødes til generalforsamling igen, uden bekymring kan slutte af med en god snak over ost, pølse og rødvin.

Disse var ordene. Jeg skal hermed overdrage beretningen til generalforsamlingens behandling.